

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА»**

для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та
051 «Економіка»

Затверджено
редакційно-видавничою радою університету
протокол № 1 від 15.02.2024р.

Харків - 2024

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи студентами з дисципліни «Глобальна економіка» для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та 051 «Економіка» другого рівня навчання – магістратура / Уклад. В. О. Черепанова, О. І. Подрез, П.Г.Перерва. Харків : НТУ «ХП», 2023. 50 с.

Укладачі: Черепанова Вікторія Олександрівна,
Подрез Ольга Іванівна
Перерва Петро Григорович

Рецензент І.О.Новік

Кафедра економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

Розроблено методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Глобальна економіка» за напрямом підготовки «Міжнародні економічні відносини» для студентів всіх форм навчання. Сформульовано загальні вимоги до завдання. Наведено методичні рекомендації до виконання тестів, кросвордів, евристичних завдань.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Завдання до самостійної роботи по темі №1	6
Завдання до самостійної роботи по темі №2	11
Завдання до самостійної роботи по темі №3	16
Завдання до самостійної роботи по темі №4	21
Завдання до самостійної роботи по темі №5	26
Завдання до самостійної роботи по темі №6	31
Завдання до самостійної роботи по темі №7	36
Завдання до самостійної роботи по темі №8	41
СПИСОК РЕКОМЕНДУЄМОЇ ЛІТЕРАТУРИ	46

ВСТУП

Дисципліна «Глобальна економіка є загальною у циклі дисциплін магістерського курсу спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Метою вивчення даної дисципліни є формування у студентів вищої освіти другого (магістерського) рівня умов, факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки.

Завдання вивчення дисципліни полягає у виявленні системної сутності глобалістики як науки про проблеми розвитку цивілізацій; економічної глобалізації; визначення глибини впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси; ідентифікації основних параметрів глобального розвитку; визначенні сучасних ринкових та інституціональних методик глобального менеджменту; особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку.

У результаті вивчення дисципліни «Глобальна економіка» фахівець-магістр з міжнародних економічних відносин повинен уміти:

- аналізувати методи прийняття господарських рішень, причини і наслідки ризику у міжнародній діяльності, особливості прийняття рішень у конфліктних ситуаціях в глобальній економіці, ефективність ризик-менеджменту як системи оцінки і управління ризиком на світовому ринку;

- класифікувати господарські рішення, суб'єктів та об'єктів міжнародної господарчої діяльності, напрями і методи регулювання та зниження ступеня бізнес-ризиків в міжнародному бізнесі, методи дослідження операцій, методи підготовки господарчих рішень при здійсненні зовнішньо-економічної діяльності;

- характеризувати загальні підходи до ухвалення рішення, умови і ситуації вироблення рішень у міжнародній господарській діяльності, фактори, що забезпечують найбільш ефективне управління організацією на світовому ринку в умовах глобалізації економіки;

- визначати ризики міжнародного бізнесу та їх вплив на прийняття господарських рішень в глобальній економіці, ефективність господарських рішень, критерії прийняття рішень в умовах ризику і невизначеності;

- обґрунтовувати господарські рішення, фінансові та інвестиційні рішення за умов ризику міжнародного бізнесу, застосування теорії корисності і теорії графів у процесі прийняття рішень в глобальній економіці;

- розраховувати якісні та кількісні показники оцінювання підприємницьких ризиків в різних країнах, показники ефективності господарської діяльності підприємства та порівнювати їх з аналогами в інших країнах.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Глобальна економіка» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» є нормативною дисципліною, яка забезпечує формування умінь, передбачених відповідною освітньо-кваліфікаційною характеристикою.

Дисципліна вивчається на основі базової загальноекономічної, спеціальної економічної та правової підготовки студентів, а також вивчення дисциплін «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародний бізнес», «Міжнародні фінанси», «Інвестування та інновації» тощо.

Методика вивчення дисципліни «Глобальна економіка» базується на синтезі лекцій, семінарських, практичних занять, які передбачають тестування, розв'язання логіко-аналітичних та розрахункових задач, аналіз конкретних ситуацій, ділові ігри, та самостійну позааудиторну роботу студентів.

Основною метою написання методичних вказівок є закріплення набутих студентами вищої освіти другого (магістерського) рівня у процесі навчання вмінь і навичок щодо аналізу тенденцій глобалізації економічного розвитку; виявлення та оцінювання проблем розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації; розробки стратегічних заходів для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів; організації процесів управління міжнародною економічною діяльністю регіонів, галузей, міжгалузевих комплексів; визначення регулятивних пріоритетів формування сучасної міжнародної економічної політики.

Основна мета методичних рекомендацій – допомога студентам в підготовці до лекційних та практичних занять з метою формування розуміння студентами факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки, засвоєнні знань щодо теоретичних положень та практичних засад розвитку глобальної економічної системи.

Методичні рекомендації містять тематичний план вивчення дисципліни (теми лекцій та практичних занять), контрольні питання та питання для обговорення для самостійного опрацювання [28, 29, 31], тести з відповідних тем курсу [2, 28, 30, 32], евристичні завдання для перевірки знань [2, 30, 32], тематичні кросворди [30], список рекомендованої до самостійного опрацювання літератури.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ЗМІСТУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №1

Тема лекції: *Загальна теорія і методологія глобалістики*

Тема практичного заняття: *Історичні періоди розвитку процесу глобалізації*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Хто вперше використав термін «глобалізація» та що він означає?
2. У чому різниця між поняттями: «глобалістика», «глобалізація» та «глобалізм»?
3. В чому полягає різниця між глобалізацією та інтернаціоналізацією світової економіки?
4. Історичні періоди розвитку процесу глобалізації.
5. Соціокультурний феномен глобалізації.
6. Концепція «архаїчної глобалізації»: напрацювання та тези, що підлягають критиці.
7. Концепція глобалізації як сучасного економічного феномену: напрацювання та тези, що підлягають критиці.
8. Концепція протогобалістів: напрацювання та тези, що підлягають критиці.
9. Концепція глобалізації Е.Азроянца: напрацювання та тези, що підлягають критиці.
10. Аналіз рейтингу країн за індексом глобалізації.

Спробуйте вирішити тестові завдання

Одними з перших упровадили в науку термін «глобалізація»:

- а) В. Леонтьєв, Й. Шумпетер;
- б) Дж. Маклін, Т. Левітт;
- в) О. Орука, Ф. Фукуяма;
- г) М. Маліца, Ю. Цимбалюк.

Футурологічна концепція Міланського Інституту міжнародних політичних досліджень була розроблена:

- а) В. Леонт'євим;
- б) Т. Левіттом;
- в) Ф. Фукуяма;
- г) К. Санторо.

Автором теорії «політичного екстремізму» є:

- а) Зб. Бжезінський;
- б) Т. Левітт;
- в) Ф. Фукуяма;
- г) К. Санторо.

Автором теорії «ліберального антифундаменталізму» є:

- а) Зб. Бжезінський;
- б) Т. Левітт;
- в) Дж. Сорос;
- г) К. Санторо.

У межах філософсько-методологічного напрямку глобалістики досліджуються:

- а) філософські засади, сутність і генезис глобальних процесів, найбільш істотні соціально-політичні та економічні перетворення ;
- б) співвідношення найважливіших понять: «глобалізація», «глобалістика», «глобалізм», «глобальні проблеми»;
- в) вплив процесів глобалізації на національні та локальні культури, економіку, політику, ідеологію;
- г) усі відповіді є правильні.

Перший етап становлення глобалістики як науки припадає на:

- а) 1950-ті роки;
- б) 1930-ті роки;
- в) 1960-ті роки;
- г) 1940-ві роки.

Міжнародна організація, яка мала вирішальне значення для формування глобалістики як науки:

- а) Паризький клуб;
- б) Лондонський клуб;

- в) Більдерберзький клуб;
- г) Римський клуб.

Дискусійною проблемою глобалістики є проблема визначення історичних меж глобалізації. У зв'язку з цим виділяють базові концепції:

- а) концепція глобалізації як сучасного економічного феномена;
- б) концепція глобалізації як зміни форм історичного процесу (концепція «архаїчної глобалізації»);
- в) концепція протоглобалістів ;
- г) усі відповіді є правильні.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Уперше термін «глобалізація» з'явився в науковому обігу в 1983р., в статті Т. Левіта, опублікованій у журналі «Гарвард бізнес рев'ю»; ним він так назвав феномен злиття ринків окремих продуктів, що виробляли багатонаціональні корпорації.

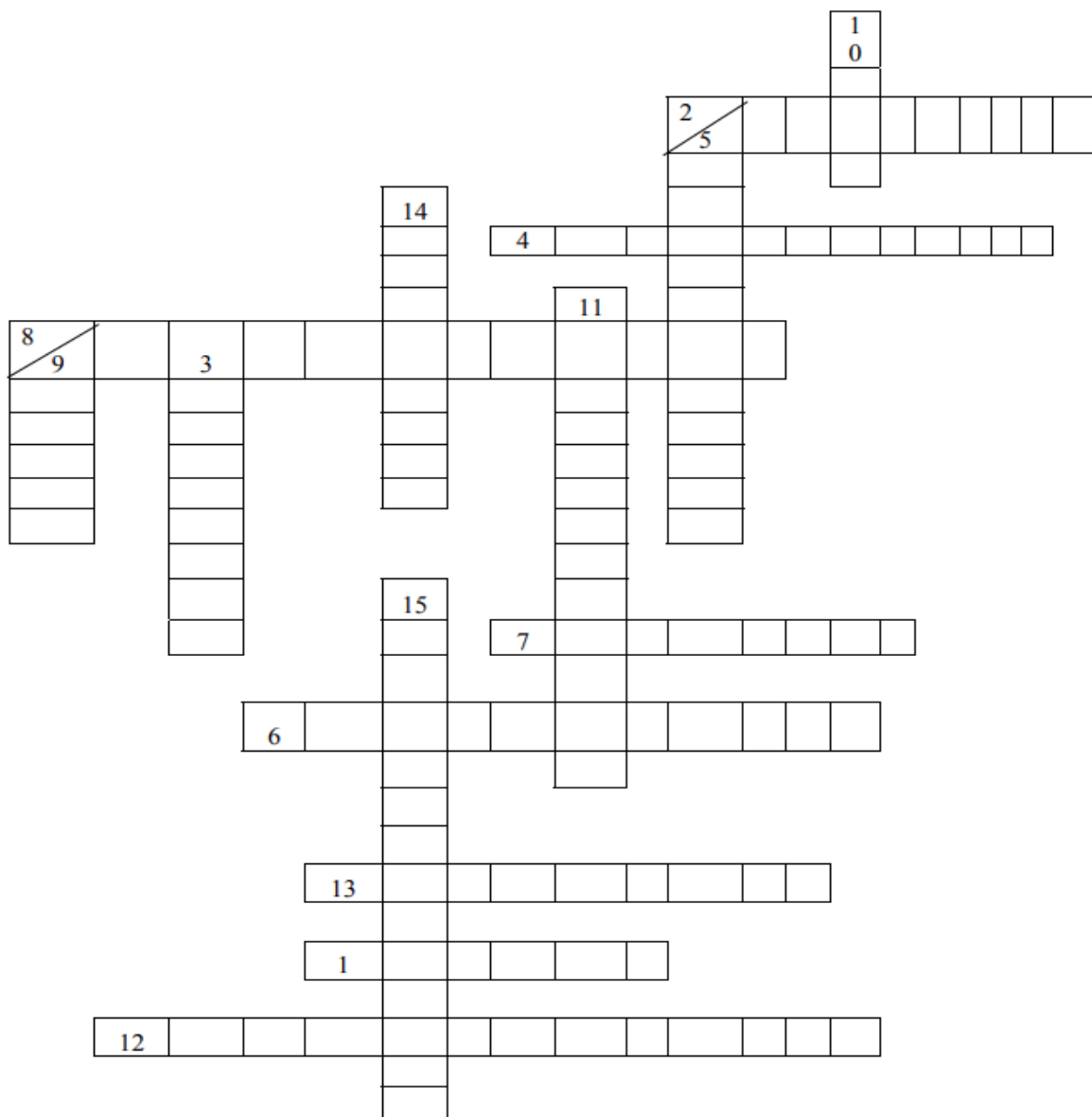
2. Економічна інтеграція, на думку С.К.Бетяєва, є важливим процесом саме тому, що вона дала змогу поділити країни на три рівні. Перший рівень – це держави, які є постачальниками сировини та дешевої робочої сили для економіки країн першого рівня (тобто це сучасні колонії).

3. Досягнення школи «Сталого розвитку» полягає в результативних спробах моделювання світової економічної динаміки. При цьому брались п'ять взаємопов'язаних змінних величин: населення, капіталовкладення, використання невідновлюваних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, виробництво продовольства.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

- по горизонталі: 1, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13;
- по вертикалі: 2, 3, 8, 10, 11, 14, 15.

1. Від якого латинського слова походить термін «глобальність»?
2. Безпосередній вплив того, що відбувається в одній частині світової економіки на інші її складові, які можуть бути не пов'язаними.
3. Британський соціолог, який вперше почав досліджувати феномен глобалізації.
4. Яке поняття тісно пов'язане з категорією «світ як ціле»?
5. Український дослідник феномену глобалізації.
6. Перший етап становлення глобалізації.
7. Технічний винахід, що істотно вплинув на формування індустріальної цивілізації.
8. Хто географічно об'єднав світ?
9. Другий етап глобалізації.
10. Грошова валюта Європейського Союзу.
11. Третій етап глобалізації.

12. Назва підходу, позицію якого виявляє формула: «Скільки світів – стільки глобалізацій».
13. Підхід, що характеризує глобалізацію як процес, неприйнятний в його нинішньому вигляді.
14. Учений, який розглядає глобалізацію як «період невизначеності».
15. Назва підходу до глобалізації, який розвіяв міф про стійкий розвиток світу.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №2

Тема лекції: *Проблеми та стратегії глобалізації*

Тема практичного заняття: *Теоретико – практичні основи становлення глобалістики та сучасний стан її розвитку*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Окресліть сутність та особливості глобальної економіки.
2. Визначте джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці.
3. Які існують концепції розвитку глобальної економіки?
4. Дайте характеристику закономірностей функціонування глобальної економіки.
5. Як представлена картографія світу у новітньому геоекономічному просторі?
6. Особливості та досягнення першої наукової школи глобалістики.
7. Особливості та досягнення другої наукової школи глобалістики.
8. Особливості та досягнення наукової школи «універсального еволюціонізму».
9. Особливості та досягнення наукової «школи мітозу біосфер».
10. Особливості та досягнення наукової «школи контрольованого глобального розвитку».

Спробуйте вирішити тестові завдання

Міжнародна організація, яка внесла величезний вклад у формування глобалістики, як науки, - це:

- а) Паризький клуб;
- б) Лондонський клуб;
- в) Чиказький клуб;
- г) римський клуб.

Перший етап становлення глобалістики:

- а) відбито в роботах К. Маркса та Ф.Енгельса, які підняли проблему монополізації світової економіки і проблему нерівності доходів;
- б) пов'язаний з діяльністю британського математика Т. Мальтуса, який підняв проблему демографії;
- в) пов'язаний з формуванням неурядової міжнародної організації «Римський клуб»;
- г) пов'язаний з дослідженнями К. Сагана, який висунув гіпотезу «ядерної ночі».

Глобальна економіка – це:

а) частина теоретичної економіки, яка досліджує поведінку господарських суб'єктів: фірм, підприємств, організацій, приватних осіб;

б) частина теоретичної економіки, яка досліджує питання інфляції, безробіття, макроекономічної рівноваги, грошово-кредитної, фіскальної політики та ВВП;

в) частина теоретичної економіки, яка досліджує закономірності взаємодії різних держав виключно в аспекті міжнародної торгівлі;

г) економіка, яка здатна працювати як єдина система в режимі реального часу в масштабі всієї планети.

Глобалістика – це:

а) наука про раціональне використання ресурсів з метою отримання максимального прибутку;

б) наука про те, як накопичити багатство;

в) комплекс природних і соціогуманітарних наук, що вивчає походження і динаміку глобальних проблем, передбачення їх наслідків, а також, практичні шляхи їхнього вирішення;

г) наука про космос.

Суб'єктами глобальної економіки є:

а) національні господарства;

б) регіональні інтеграційні угруповання країн;

в) ТНК і БНК;

г) всі відповіді правильні.

До позитивних сторін глобалізації не належать:

а) розширення прямих іноземних інвестицій;

б) скорочення витрат на телефонний зв'язок;

в) втрата державою контролю над фінансовими потоками;

г) прискорене поширення інформації завдяки застосуванню нових інформаційних технологій.

Метод пізнання, який полягає в об'єднанні окремих частин в єдине ціле, називається:

а) метод наукової абстракції;

б) метод кореляції;

в) аналіз;

г) синтез.

Метод, що дозволяє послідовно проникнути в минуле з метою виявлення причин будь-яких фактів, подій, явищ, – це:

а) метод індукції;

б) метод наукової абстракції;

в) метод історичного пізнання;

г) метод дедукції.

Метод пізнання, який полягає в розбитті цілого на окремі частини і в їх дослідженні, – це:

- а) аналіз;
- б) синтез;
- в) метод наукової абстракції;
- г) метод кореляції.

Метод кореляції передбачає:

- а) що будь-яке явище чи процес очищають від випадкових або тимчасових величин, нездатних прямим способом вплинути на кінцевий результат;
- б) хід міркувань від окремого до загального;
- в) хід міркувань від загального до окремого;
- г) установлення зв'язку і вимірювання його сили між явищами, що можна вважати випадковими.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Головним чинником для досягнення успіху на шляху до глобальної інформаційної економіки є розподіл праці, заснований на розвитку й використанні високого рівня технологій на противагу попередній концепції, яка ґрунтується на примітивних і невисоких технологіях.

2. Протиріччя між розвиненими економіками й такими, що розвиваються, виступають на передній план, не поступаючись місцем конкурентній боротьбі між технологіями різного рівня.

3. Практика залучення іноземних інвесторів за рахунок надання їм короткострокових переваг, орієнтованих на використання дешевої сировини й робочої сили, поки зберігається у сучасній економіці.

4. Уряди багатьох держав периферії все більше припиняють пропонувати різноманітні пільги інвесторам і кредиторам з метою залучення прямих іноземних інвестицій, зокрема через створення вільних економічних зон. Ця практика залучення іноземних інвестицій стала загальноприйнятою серед держав, що розвиваються, і країн з перехідною економікою. Промислово розвинені країни, незважаючи на стабільне зміцнення глобальної інформаційної економіки, продовжують бути зацікавленими у використанні джерел недорогої сировини й дешевої робочої сили. Більшість компаній з розвинутих країн переводять свої виробничі потужності в країни, де значно менші вимоги до екологічних стандартів і набагато нижча вартість сировини й робочої сили. Подібну стратегію не можна розглядати як довгострокову, а швидше як таку, що розрахована на короткострокову вигоду у зв'язку з кон'юнктурою, що склалася.

5. Характерною рисою процесу глобалізації є зменшення кількості й масштабів діяльності регіональних інтеграційних угруповань.

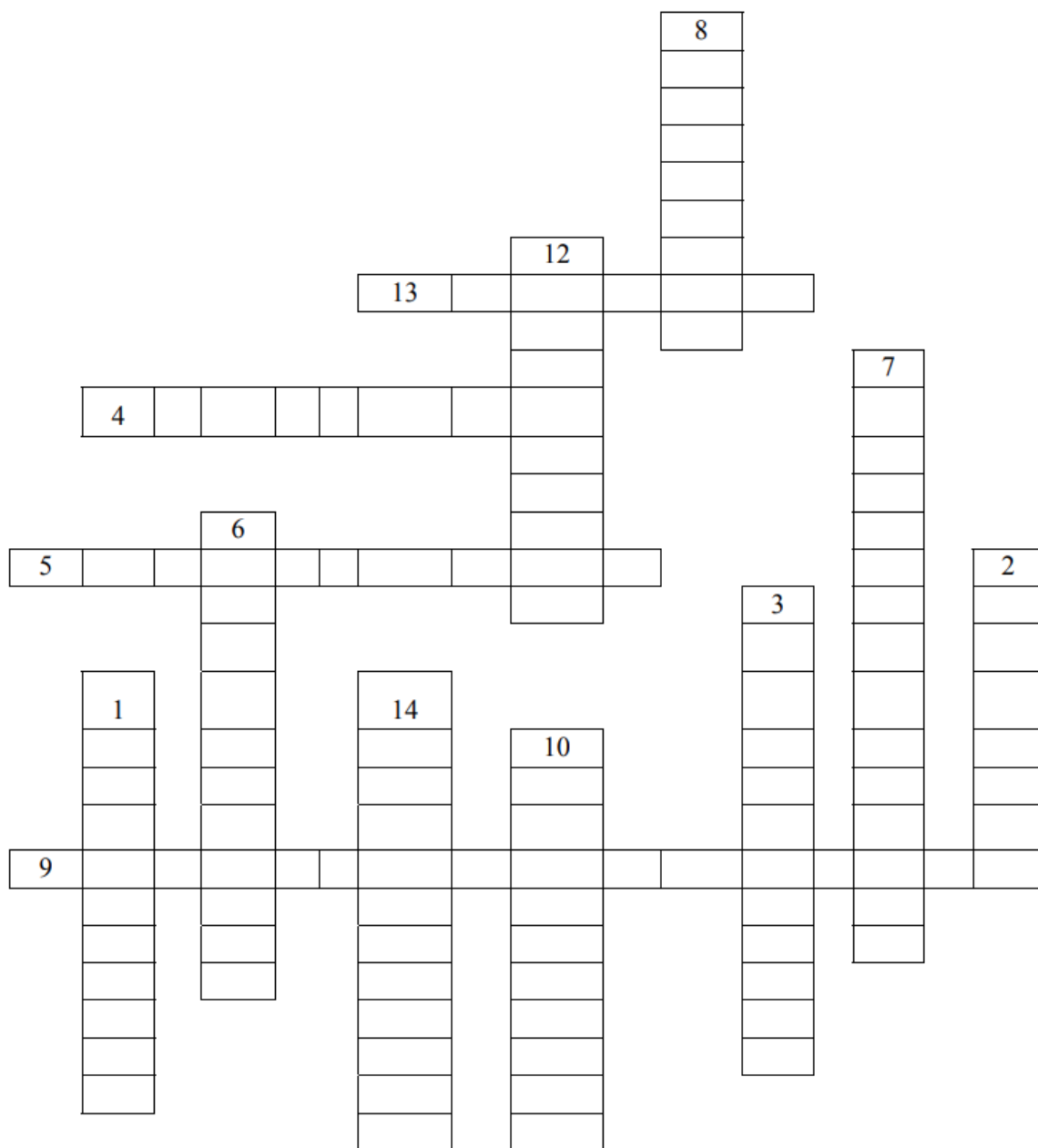
6. На відміну від глобальної економіки, світова економіка – це економіка, яка здатна працювати як єдина система в режимі реального часу в масштабі всієї планети.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

по горизонталі: 4, 5, 9, 13;

по вертикалі: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12.

1. Назва руху, за допомогою якого розпочався перший етап становлення глобалістики.

2. Назва клубу, який створено в 1968 році в Римі.

3. Який термін почав широко застосовуватись у 70-ті роки ХХ ст., проте широкого вжитку не набув?
4. Засновник Римського клубу.
5. Аспект глобалістики, що містить у собі глобальні реформи міжнародних відносин, стратегії світового розвитку.
6. Який аспект глобалістики визначає місце і роль соціоприродних процесів у бутті людини?
7. Аспект, що охоплює вивчення взаємовідносин людини та природи і першочергово досліджує проблеми виживання людського роду.
8. В якій країні юридично зареєстрований Римський клуб?
9. Який підхід передбачає вивчення сучасних та класичних цивілізацій?
10. Аспект, за допомогою якого розглядають проблему народонаселення.
11. Який аспект глобалістики формує соціальну організацію суспільства?
12. Країна-родоначальник корпоративної культури.
13. Складова глобалістики, яка відповідає за знання.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №3

Тема лекції: *Економічна роль держави в умовах глобалізації*

Тема практичного заняття: *Розвиток глобальної економіки як науки.
Цивілізаційні виміри глобального економічного простору*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Еволюція регулюючої ролі держави в економіці за умов глобалізації.
2. Сучасна системи координації економічної політики держав: об'єкти, види, завдання.
3. Державно-корпоративний глобалізм.
4. Об'єктивність формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин.
5. Проблеми глобальної регулювальної системи.
6. Трансформація місця та значення держави в управлінні розвитком економіки в умовах глобалізації.
7. Метакорпорації як характерні суб'єкти глобальної економіки та їхній вплив на розвиток сучасної глобальної економіки.
8. Інститут в умовах глобалізації. Глобальні регуляторні інститути.
9. Функції держави в умовах глобалізації
10. Стратегія ТНК і МНК.

Спробуйте вирішити тестові завдання

Характерними ознаками економічної єдності світу є:

- а) відкритість економіки та утворення системи міжнародних наддержавних організацій;
- б) інтенсивний розвиток ТНК та наявність розвинутої сфери міжнародної торгівлі;
- в) функціонування самостійної міжнародної фінансової сфери;
- г) правильно все.

Глобалізація означає:

- а) галузь економічної науки, яка займається головними планетарними проблемами сучасної і майбутньої людської цивілізації;
- б) тісну взаємодію і сплетіння економічних, політичних, соціальних, правових, інформаційних, культурних та інших трансакцій на світовому

терені;

- в) поширення безпосередніх і опосередкованих зв'язків між суб'єктами економічної діяльності всіх країн світу;
- г) формування єдиної для всього світового суспільства системи світогосподарських відносин.

Наведіть причини поглиблення глобалізаційних процесів:

- а) процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;
- б) посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку країн;
- в) загострення проблем, що є загальними для всіх людей і країн світу та важливими з погляду збереження та розвитку людської цивілізації.
- г) всі відповіді правильні.

Сучасні тенденції у глобальному регулюванні включають:

- а) інституційні прозахідні трансформації у країнах, що розвиваються, та країнах з перехідною економікою;
- б) широкомасштабну благодійність та технічну допомогу окремим країнам;
- в) упровадження спеціальних моделей реформування економіки для країн третього світу;
- г) розширення інвестиційних потоків у світовому масштабі.

До основної суперечності процесу глобальної трансформації відносять протиріччя між:

- а) інтересами економічного розвитку та зростання і захистом навколишнього середовища;
- б) інтересами розвинених країн та країн, що розвиваються;
- в) можливостями та попитом;
- г) інтересами олігархічних кланів та найбідніших верств населення.

До основних суперечностей глобалізації економіки не відносять:

- а) різні вигоди країн від глобалізації;
- б) дисонанс між різними рівнями глобального регулювання;
- в) суперечності між сферами глобального регулювання;
- г) слабку узгодженість між структурами глобального регулювання.

Критерії, за якими проблеми відносять до глобальних:

- а) вони стосуються інтересів усіх або значної групи держав;

- б) нерозв'язання їх викликає загрозу людству, регрес в умовах життя людей, у розвитку продуктивних сил;
- в) вони вимагають невідкладних скоординованих дій світового співтовариства; г) усі відповіді правильні.

До причин виникнення екологічних проблем можна віднести:

- а) інтенсифікацію використання природних ресурсів;
- б) видобуток природних копалин;
- в) забруднення і збідніння навколишнього середовища;
- г) усі відповіді правильні.

Причинами загострення сучасних глобальних проблем є:

- а) швидка урбанізація населення та варварське ставлення людини до природи;
- б) низький рівень упровадження ресурсо- та енергозберігаючих, екологічно чистих технологій;
- в) зменшення родючості ґрунту;
- г) усі відповіді правильні.

Економічний аспект глобальних проблем включає:

- а) збільшення дохідної частини держбюджету;
- б) залучення ресурсів для їхнього використання;
- в) забезпечення рівноваги платіжного балансу;
- г) усі відповіді неправильні.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Діяльність міжнародних організацій, таких, як Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ), Світова торговельна організація (СОТ), спричинила зниження торговельних бар'єрів між країнами й відкриття доступу до міжнародних ринків.
2. Глобалізація може призвести до посилення нерівномірності розвитку окремих країн.
3. Сьогодні компанія, що відкрила свій сайт в Інтернеті, одержує можливість продавати товари покупцям з іншого кінця світу з такою ж легкістю, як і споживачам, що проживають поблизу.
4. Міжнародна торгівля стає усе більше ліберальною, що сприяє зниженню конкуренція з боку іноземних виробників на внутрішніх ринках.

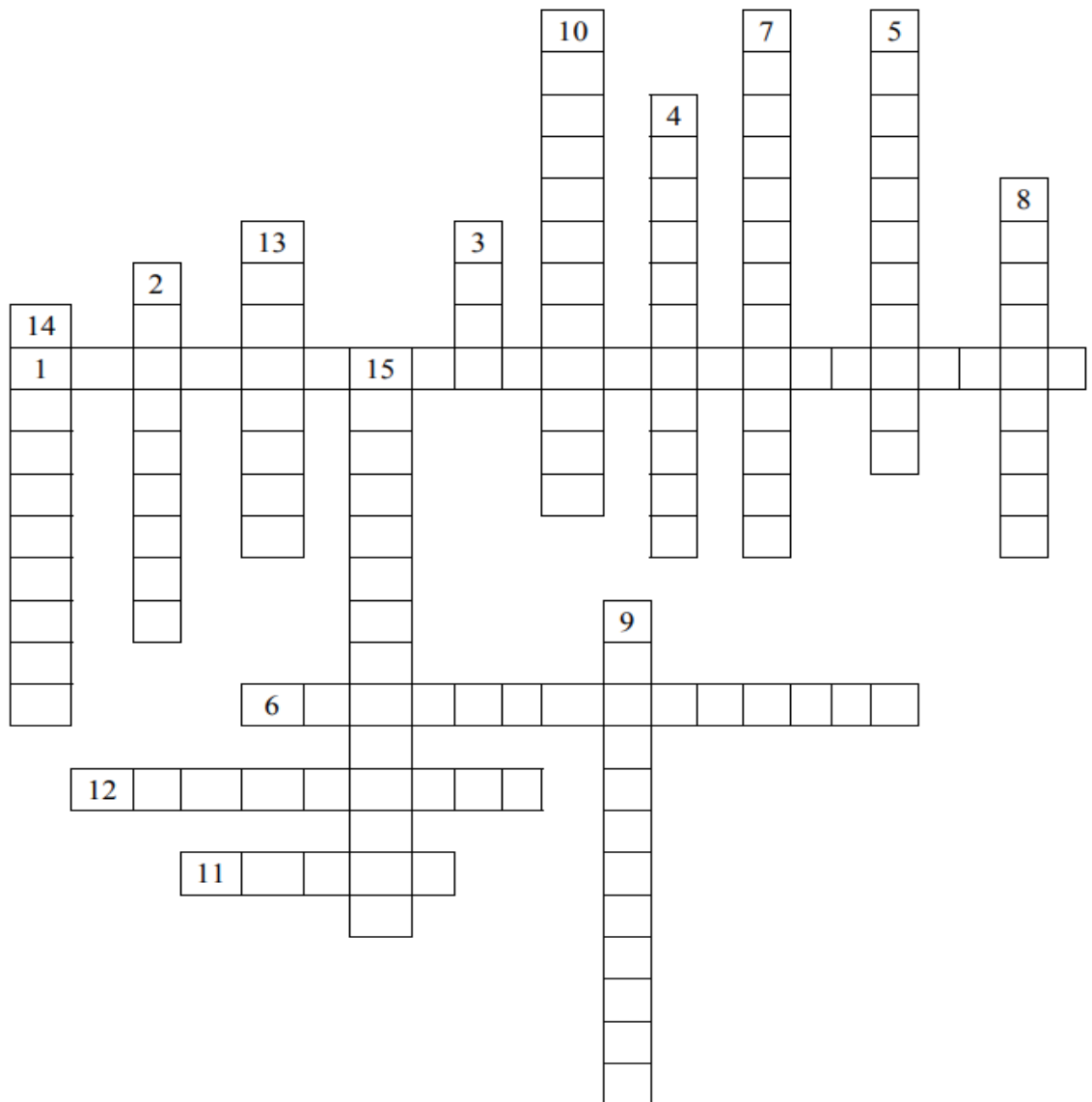
5. . Економічна єдність світу переростає у всепоглинаючий процес, який об'єднує політичні, економічні, соціальні, екологічні, науковотехнологічні та інші складові.

6. Глобалізація товарних ринків проявляється в тому, що міжнародна компанія розглядає проблему збуту продукції кінцевим споживачам з погляду всіх міжнародних каналів розподілу.

7. Глобалізація у економічній єдності світу визначається економічним взаємозв'язком між країнами, який збільшується та позначається на зустрічних потоках товарів, послуг, капіталу та ноу-хау, що постійно збільшуються.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда: по горизонталі: 1, 6, 11, 12;
по вертикалі: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15.

1. Сукупність переваг і здатності суб'єкта в порівнянні з іншими в процесі боротьби за досягнення мети, в умовах дії законів певного навколишнього се- редовища (системи).
2. Автор моделі Римського клубу «Перебудова світового порядку».
3. Автор проекту «Вічний мир».
4. Галузь науки, техніки та виробництва, що охоплює вивчення створення і практичне використання карт.
5. Підхід у дослідженні міжнародних економічних трансформацій, що передбачає використання класичних уявлень про міжнародну економіку як про механічну суму економік окремих країн.
6. Підхід до вивчення глобальної економіки, що полягає в новому уявленні глобальної економіки як єдиної економічної системи, де економіки окремих країн та їх господарюючі структури тісно взаємопов'язані.
7. Модель, яка ґрунтується на зламі міждисциплінарних бар'єрів, поєднанні різних сфер у нові єдині структури.
8. Назва карти світу, де розігруються геополітичні події.
9. Карта, яка демонструє, що саме під впливом культурних подій на карті світу сформувалися «ядрові платформи» цивілізацій, на кордонах яких знаходяться проміжні простори їх взаємодії.
10. Карта, яка відтворює формування особливих фінансових потоків у гео економічному просторі, у тому числі й віртуальних.
11. Карта, яка відбиває систему митної діяльності в гео економічному просторі.
12. Карта, яка відображає стимули та мотивації до формування наднаціональних організаційних структур, відмінних від національних і закріплених у глобальних нормативно-правових домовленостях, меморандумах.
13. Карта, на яку наносять контури сировинних, енергетичних, людських ресурсів, задіяних у глобальних відтворювальних процесах.
14. Карта, яка дає можливість передбачити зародження екологічних катастроф, включаючи екологічний аспект у національну стратегію розвитку.
15. Карта, яка призначена відображати поступове формування новітніх утворень – етноекonomічних систем.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №4

Тема лекції: *Особливості функціонування сучасних глобальних ринків*

Тема практичного заняття: *Глобалізація світових ринків. Інституційні принципи регулювання світогосподарських відносин*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Визначте основний зміст процесу глобалізації товарних ринків.
2. Дайте характеристику глобального ринку капіталів та його сегментів
3. Окресліть особливості і тенденції фінансової глобалізації.
4. Визначте особливості функціонування глобальних ринків робочої сили.
5. У чому полягає зміст глобальної економіки та «філософії світоговиробництва»?
6. Регіоналізація виступає своєрідним проявом і формою реалізації глобалізації, загострюючи суперечності глобального розвитку. Розкрийте їх.
7. Окресліть сутність та особливості глобальної економіки.
8. Визначте джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці.
9. Дайте характеристику закономірностей функціонування глобальної економіки.
10. Які існують концепції розвитку глобальної економіки?

Спробуйте вирішити тестові завдання

Особливостями глобального ринку технологій є:

- а) інтенсивний розвиток ринку, який за темпами зростання випереджає обсяги міжнародної торгівли товарами та світового промислового виробництва;
- б) висока концентрація технологічних ресурсів у невеликій кількості країн;
- в) зростання технологічного розриву між країнами, що перебувають на різних рівнях економічного розвитку;
- г) усі відповіді є вірними.

Найзначнішим сегментом глобального ринку капіталів є:

- а) ринок капіталів англосовітських країн
- б) японський ринок
- с) європейський континентальний ринок

- d) всі відповіді вірні
- e) правильної відповіді немає

Який ринок капіталу виглядає зовнішньо орієнтованим на командноуправлінську модель?

- a) ринок капіталів англомовних країн
- b) японський ринок
- c) європейський континентальний ринок
- d) всі відповіді вірні
- e) правильної відповіді немає

На якому сегменті ринку капіталів домінують відособлені універсальні банки?

- a) ринок капіталів англомовних країн
- b) японський ринок c) європейський континентальний ринок
- d) всі відповіді вірні
- e) правильної відповіді немає

Що є основним досягненням сучасних глобальних ринків?

- a) узгодження форм співробітництва основних світових фінансових центрів
- b) узгодження спільної емісії центральних банків
- c) уніфікація правил зовнішньої торгівлі
- d) узгодження валютних курсів
- e) правильної відповіді немає

Визначальною рисою глобального ринку трудових ресурсів сьогодення є:

- a) узгодження форм співробітництва національних центрів зайнятості
- b) гнучкість робочої сили
- c) уніфікація правил зовнішньої торгівлі, у тому числі робочою силою
- d) узгодження валютних курсів при формуванні заробітної плати
- e) правильної відповіді немає

Рушійними силами неоіндустріалізації є:

- a) зростання важливості секторів виробництва спеціалізованих продуктів і надання спеціалізованих послуг – так званих нішевих галузей;
- б) розширення використання глобальних мереж, що виражається в об'єднанні ланцюжків постачань продукції та інформаційних потоків;
- в) зростання важливості кластерів – об'єднань підприємств,

розташованих у певних районах, здатних ефективно взаємодіяти один з одним і пов'язаних із партнерами у всьому світі за допомогою глобальної мережі;

г) усі відповіді правильні.

На розвинені країни світу припадає від усього обсягу прямих міжнародних інвестицій:

а) 20 %;

б) 75 %;

в) 25 %;

г) 10 %.

Неоіндустріалізація є політикою, що характеризується:

а) диверсифікацією структури економіки у бік підвищення в ній частки оброблювальної промисловості;

б) модернізацією фінансової системи країни під потреби реіндустріалізації;

в) розвитком каналів, що зв'язують науковий девелопмент із виробництвом;

г) усі відповіді правильні.

Не являє собою бар'єр на шляху інтеграції України до глобальних ринків є:

а) нераціональна участь у світовому поділі праці

б) неадаптоване до світового та європейського вітчизняне законодавство

с) високий освітньо-кваліфікаційний рівень трудових ресурсів

д) корупція

е) низький рівень науково-технічного розвитку

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Темпи зростання у країн, що розвиваються, є майже удвічі вищі, ніж у країн з розвинутою економікою.

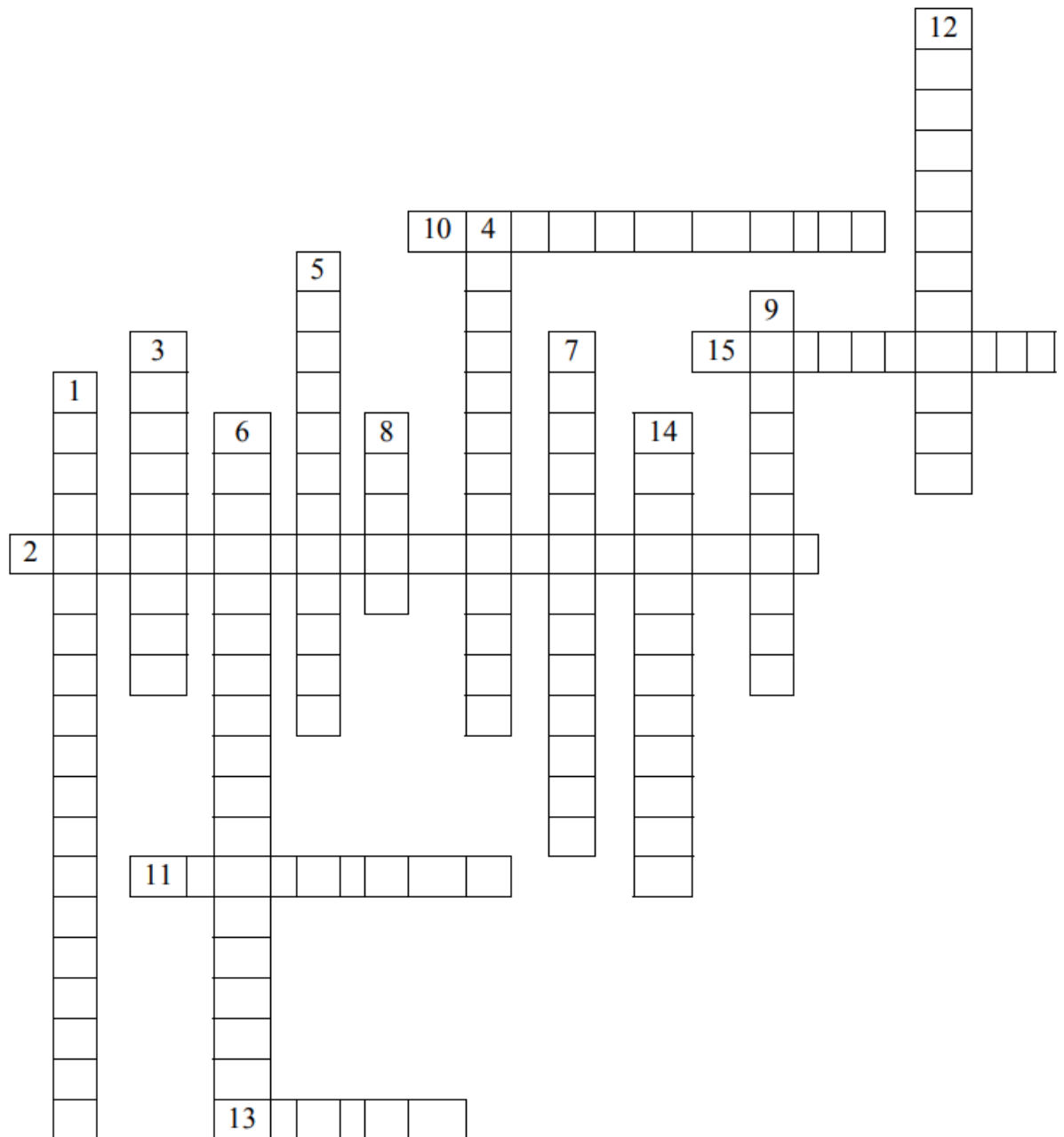
2. Транзитивні країни є повноправними суб'єктами глобальної економіки оскільки знаходяться в умовах проведення радикальних реформ і шукають можливості віднайти своє місце у глобальній економіці.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

по горизонталі: 1, 9, 10;

по вертикалі: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13.

1. Зближення національних економік шляхом посилення промислової співпраці та взаємозалежності міжнародного товарообороту, руху капіталів, робочої сили між країнами.

2. Напрямок спеціалізації виробництва, який поділяється на міжгалузеву спеціалізацію; внутрігалузеву спеціалізацію; спеціалізацію окремих підприємств.

3. Напрямок спеціалізації виробництва, який охоплює спеціалізацію з виробництва окремих товарів і їх частин для ринку: окремих країн; групи країн; регіонів.

4. Форма спеціалізації виробництва спрямована на виготовлення готових виробів.

5. Форма спеціалізації виробництва спрямована на виробництво частин і компонентів виробів.

6. Які компанії в першу чергу використовують можливості глобалізації ринків?

7. Країна, ринок капіталів якої є одним з найбільших.

8. Країна, друга за значущістю сегмента світового ринку капіталів.

9. Головна особливість ринку робочої сили.

10. Ера розвитку міжнародного бізнесу, особливістю якої є жорстка залежність міжнародного бізнесу від взаємовідносин між країнами.

11. Ера розвитку міжнародного бізнесу, особливістю якої є посилення взаємозв'язку бізнесу і державної влади.

12. Ера розвитку міжнародного бізнесу, особливістю якої є інтернаціоналізація використання людських ресурсів.

13. Ера розвитку міжнародного бізнесу, під час якої міжнародні економічні зв'язки охопили практично всі країни.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №5

Тема лекції: *Парадоксальна природа глобальних трансформацій*

Тема практичного заняття: *Суперечності сучасної глобалізації.*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Зміна орієнтирів глобального розвитку.
2. Сутність протиріччя як рушійної сили розвитку.
3. Основні протиріччя глобальної економіки.
4. Глобальні економічні суперечності.
5. Парадоксальна природа глобальних трансформацій.
6. Причини фінансової кризи в умовах глобалізації.
7. Особливості сучасної світової кризи та її наслідки для економіки

України.

8. Досвід країн світу щодо подолання наслідків світової фінансової кризи:

- країн Центральної та Східної Європи;
- країн Західної Європи;
- країн Близького та Середнього Сходу;
- країн Азії;
- країн Африки;
- країн Північної та Південної Америки

Спробуйте вирішити тестові завдання

Вкажіть, чим характеризуються глобальні проблеми:

а) спільністю і взаємозалежністю політичних, соціальних, економічних, науково-технічних та інших аспектів розвитку окремих країн;

б) інтернаціоналізацією виробничих процесів, які вимагають значних фінансових і матеріальних ресурсів;

в) зв'язками та відносинами між державами й соціальними системами, суспільством у загальнопланетарному масштабі, які зачіпають життєві інтереси народів усіх країн і можуть бути розв'язані шляхом їх взаємодії.

Як називають основний шлях вирішення глобальних проблем світу:

- а) демілітаризація економіки, конверсія;
- б) запровадження енергозберігаючих технологій;

в) усунення злочинності, голоду, неграмотності людей.

При наявності суперечності між світовим економічним розвитком і соціальним прогресом людства виникають:

- а) об'єктивні умови щодо перетворення глобалізації на її негативну реальність, що веде до появи нових глобальних проблем;
- б) процеси унеможливлення реакційної політики окремих держав;
- в) симптоми оздоровлення процесу суспільного відтворення, як окремих країн, так і людства в цілому.

Вкажіть, що не передбачає небезпеку для країн із слабкою економікою від глобалізації:

- а) діяльність монополістичного транснаціонального фінансового капіталу;
- б) загострення конкуренції на міжнародних ринках;
- в) посилення зовнішнього впливу на національну культуру та поступове розмивання духовних цінностей окремих народів.

Вкажіть, яку на Ваш погляд структуру може мати світ у майбутньому:

- а) території і регіони будуть інтегровані у глобальні економічні та політичні системи;
- б) залишаться окремі національні і регіональні угруповання?
- в) всі відповіді вірні.

На Вашу думку, до яких наслідків може привести економічний глобалізм:

- а) до збільшення свободи дій підприємств (корпорацій);
- б) до втрати самостійної діяльності на мікрорівні;
- в) до об'єднання мікро- та макрорівнів

Обґрунтуйте, чи доцільно підприємствам, що діють на національному рівні, орієнтуватися на глобальне конкурентне середовище?

- а) так, тому, що наявні лідери на глобальному рівні є джерелом конкурентних переваг, у тому числі і на національному рівні;
- б) ні, тому що без відповідної орієнтації підприємство може бути конкурентоспроможним на внутрішньому ринку, а врахування конкурентного середовища доцільно за умови виходу на зовнішні ринки;
- в) всі відповіді невірні.

Як Ви вважаєте, які наслідки матиме вплив глобалізації на фінансову систему світу:

- а) капітал матиме вигляд переважно прямих іноземних інвестицій ТНК;
- б) фіктивний капітал займе визначальні позиції в економічному розвитку;
- в) перевагу надаватимуть портфельним інвестиціям.

Який позитивний та негативний вплив може справляти глобалізація на національні економіки:

- а) поширення нових інформаційних технологій;
- б) посилення нерівності розвитку країн світу;
- в) поліпшення умов праці та життя.

Назвіть причини поглиблення глобалізаційних процесів:

- а) процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;
- б) посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку країн та їх груп;
- в) науково-технічний прогрес.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Сьогодні економічне зростання розвинених країн на 70-80% забезпечується за рахунок впровадження інновацій, серед яких важливе місце посідає розроблення та впровадження нових технологій.

2. Крім внутрішнього фінансування, інвестиції в НДДКР надходять з-за кордону переважно за рахунок підприємств, університетів, урядів та інших організацій, розташованих поза межами країни.

3. США, Скандинавські країни, країни Західної Європи та найбільш передові регіони Азії мають показники інтенсивності НДДКР нижче ніж 1,5%. Це підтверджує глобальний розподіл багатства.

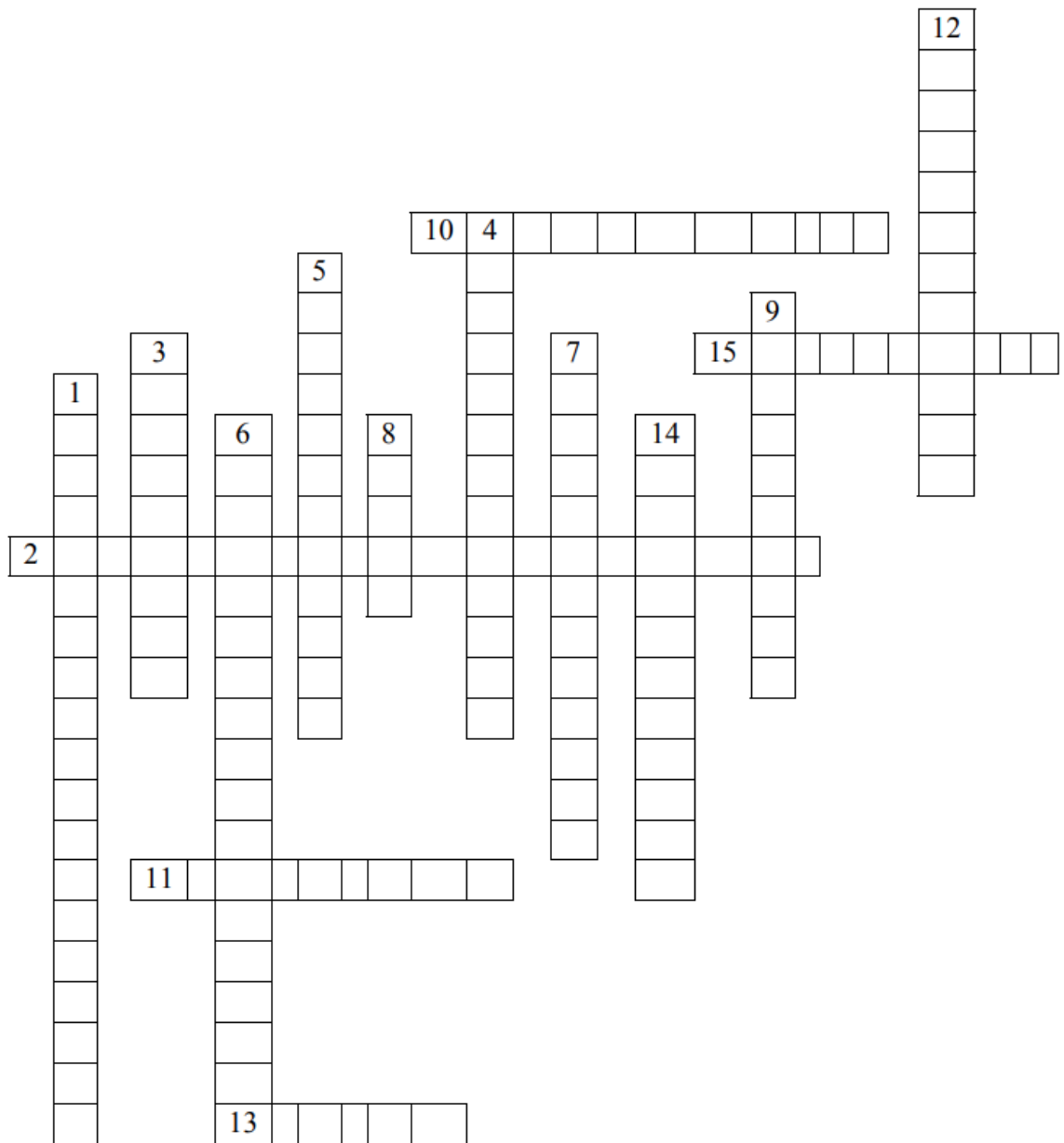
4. Обсяги НДДКР в економічно розвинених країнах світу коливаються у межах до 3% від ВВП. Частка витрат приватного бізнесу, ТНК сягає 70% і вищевід загальних національних витрат на НДДКР.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

по горизонталі: 2, 8, 12, 15;

по вертикалі: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14.

1. Американський економіст, який відомий своїми дослідженнями про рівні глобалізації країн.
2. Найбільш глобалізована країна, якщо за критерій взяти розвиток інформаційних технологій.
3. Автор праці «Глобальний парадокс».
4. Автор праці «Міжнародна конкуренція. Конкурентні переваги країн».
5. Російський вчений, що досліджував парадокси глобалізації.
6. Хто з учених вважав, що глобалізація дає змогу зупиняти або стимулювати створення локальних утворень, враховуючи специфіку їх

локального культурно- історичного фундаменту?

7. Як називається процес розшарування, загострення нерівномірностей роз- витку?

8. Володіння найрізноманітнішими фінансовими активами, кожен з яких має різний рівень ризику, з метою зниження загального ступеня ризику портфеля в цілому.

9. Хто з учених вважав: якщо фінансові ринки були б цілком глобалізованими, то це автоматично означало б глобалізацію заощаджень.

10. Зростання гетерогенності певного утворення, явища чи процесу.

11. Назва кризи, причиною виникнення якої стала неспроможність нового світу забезпечити в подальшому розвиток на засадах античності.

12. Назва кризи, у результаті якої почали формуватися сучасні держави.

13. Назва кризи, яка протікає в умовах сьогодення.

14. Підхід, який характеризує глобалізацію як процес, неприйнятний в його нинішньому вигляді.

15. Яке утворення є найбільш дисоційованим?

16. Хто розробив моделі селекції портфельних інвестицій?

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №6

Тема лекції: *Альтерглобалізм та його форми*

Тема практичного заняття: *Передумови та принципи альтерглобалізму*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Передумови, принципи і програми альтерглобалізму.
2. Основні види і форми діяльності антиглобалістичних рухів.
3. Оцінка перспективності альтерглобалізму як варіантної економічної платформи світового розвитку.
4. Визначте джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці.
5. Зовнішні та внутрішні протиріччя сучасного антиглобального руху.
6. Альтерглобальні моделі світового економічного розвитку.
7. Які побічні наслідки політики антиглобалістів?
8. Що передбачає альтерглобалізм як ідеологія?
9. Перелічіть основні правила антиглобалістських рухів та розкрийте їх економічну сутність.
10. Для руху антиглобалістів на сьогодні характерним є сукупність внутрішніх і зовнішніх протиріч. Розкрийте їх.

Спробуйте вирішити тестові завдання

Програма антиглобалістів передбачає розвиток двох взаємопов'язаних напрямків:

- а) трансформістського і руйнівного;
- б) трансформістського і меркантилістського;
- в) неокейнсіанського і руйнівного;
- г) неокейнсіанського і марксистського.

Відповідно до пануючого у світі матеріалістичного ставлення антиглобалісти пропонують гасла:

- а) скасування боргів країнам, що розвиваються; демократичний контроль над фінансовими ринками;
- б) рівноправність між чоловіками і жінками; заборона на примусову дитячу працю;
- в) надання права на працю та гідну заробітну плату; захист прав

етнічних меншин;

г) усі відповіді правильні.

Противники глобалізації правого політичного флангу:

а) це противники, насамперед, експлуаторської сутності корпоративного капіталу, а також діяльності СОТ;

б) це противники уніфікації культурних, сімейних, релігійних і національних цінностей;

в) це противники «руху антиглобалістів»;

г) це противники військових конфліктів.

Противники глобалізації лівого політичного флангу:

а) це противники, насамперед, експлуаторської сутності корпоративного капіталу, а також діяльності СОТ;

б) це противники уніфікації культурних, сімейних, релігійних і національних цінностей;

в) це противники «руху антиглобалістів»;

г) це противники військових.

Ідея про те, що глобалізація веде до дестабілізації валютних ринків, належить:

а) П. Хірсту і У. Томпсону;

в) П. Бьюкенену;

б) Я. Бхагваті і П. Крюгману;

г) Дж. Грею.

Ідея про те, що глобалізація веде до послаблення позицій США належить:

а) П. Хірсту і У. Томпсону;

в) П. Бьюкенену;

б) Я. Бхагваті і П. Крюгману;

г) Дж. Грею.

Основними загальними цілями альтерглобалістського руху є:

а) анулювання або реорганізація і демократизація нинішніх наднаціональних структур (СОТ, МВФ, Всесвітнього банку), забезпечення прозорості їх діяльності;

б) розробка альтернативних, демократичних механізмів прийняття рішень з міжнародних проблем;

в) усунення соціальних, економічних, екологічних диспропорцій між державами; г) усі відповіді є правильні.

Ідея про те, що глобалізація – це міф, метою якого є приховування конфронтації між блоками країн НАФТА, ЄС і АТР, а також приховування інформації щодо посилення світової нерівності, належить:

- а) П. Хірсту і У. Томпсону;
- в) П. Бьюкенену;
- б) Я. Бхагваті і П. Крюгману;
- г) Дж. Грею.

Антиглобалістська діяльність організується переважно навколо таких тем:

- а) анулювання боргів країн Півдня;
- б) виступи проти діяльності СОТ;
- в) реформа міжнародних фінансових організацій і прийняття нової Бреттон-Вудської угоди, введення податку на фінансові операції;
- г) усі відповіді є правильні.

Завданням організації АТТАК є:

- а) стимулювання капіталовкладень у сферу виробництва; 119
- б) передача коштів, виручених за рахунок «податку Тобіна», на соціальні потреби та розвиток країн «третього світу»;
- в) скасування інституту «держави» і «влади»;
- г) правильні відповіді а) і б).

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Глобальні корпорації пригнічують національне виробництво у відсталих країнах, нав'язуючи їм залежність від своєї продукції, витісняючи у такий спосіб з ринків національних виробників.

2. Основними гаслами антиглобалістського руху є самоорганізація; неоліберальне спрямування; самоуправління.

3. Альтерглобалізм є новим типом базової демократії, який ґрунтується на засадах християнської моралі.

4. Загальними цілями альтерглобалізму є висунення альтернативної концепції побудови світової системи, майбутні учасники якої не претендують на монополізацію прав глобального управління, а керуються у власних діях існуючою в суспільстві громадською думкою.

5. Проникаючи на національні ринки країн, що розвиваються, ТНК, перш за все, виконують соціальних завдань з передавання високих технологій, досвіду з менеджменту тощо.

6. Для регулювання та вирішення глобальних проблем людства міжнародне співтовариство створило систему міжнародних організацій, яка об'єднує їх понад чотири тисячі, 300 з яких – міждержавні.

7. Альтерглобалістський рух по суті – це рух за модернізовану глобалізацію.

8. До системи альтерглобалізму належать: університетські рухи; жіночі організації, селянські та фермерські рухи.

9. До зовнішніх суперечностей антиглобалізму відносять суперечності між соціально-економічною нерівністю учасників та їхнім рівноправним діалогом і солідарністю

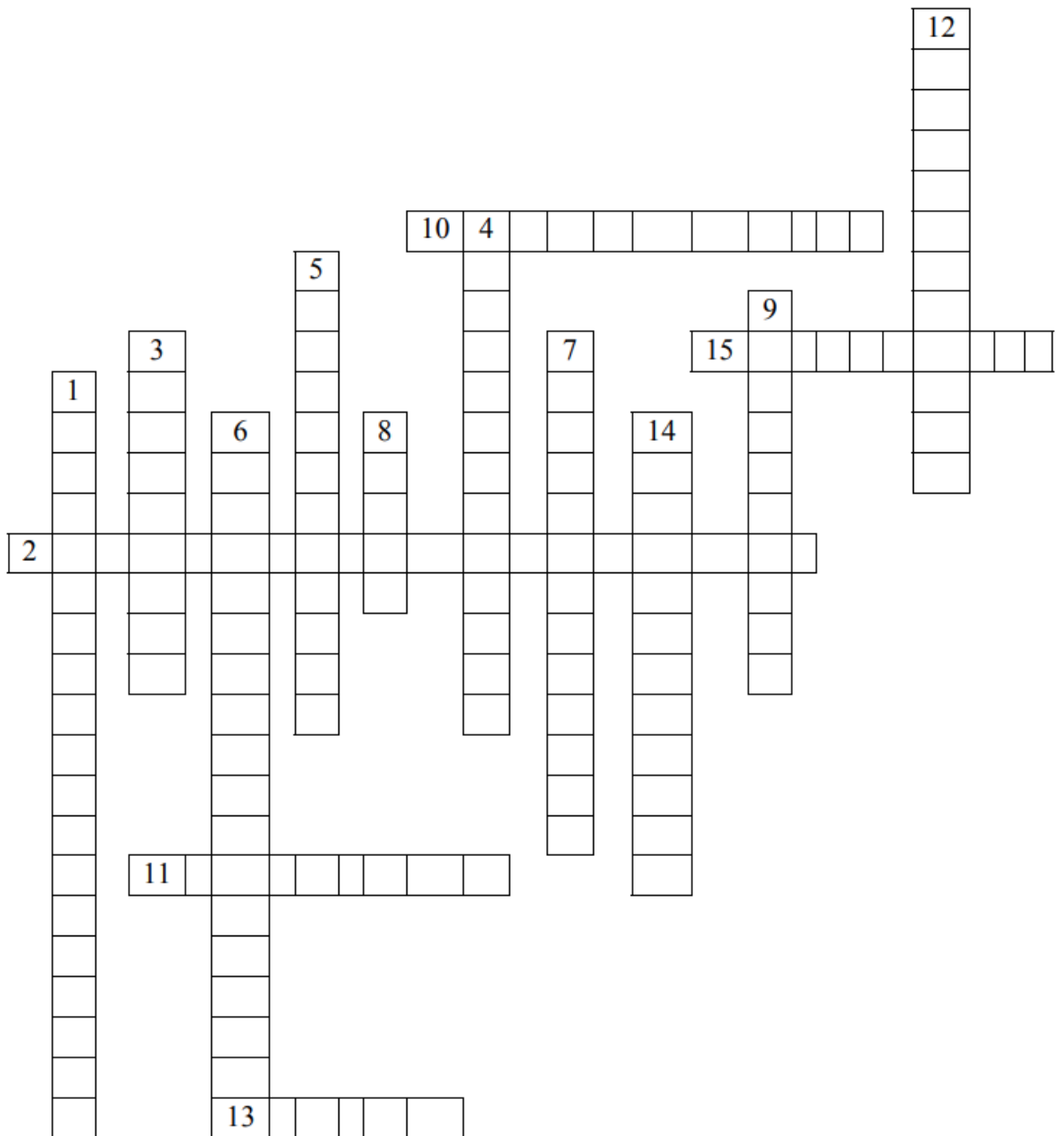
Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

по горизонталі: 3, 6, 8, 12, 13;

по вертикалі: 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 14, 15.

1. Стихійний рух проти глобалізаційних тенденцій у сучасному світі.
2. Поява глобальної масової культури, яка нищить місцеві культури, поширюючи єдину культурну модель з універсальними цінностями та цілями.
3. У якій країні в 2002 році відбувся Всесвітній саміт антиглобалістів?
4. Рух, що виник на протигагу безглуздості антиглобалістських дій (вуличних безладів) проти об'єктивного характеру глобалізації.
5. Автор праці «Глобалізація та її тягар» (2002 р.).
6. Хто з учених протиставляє віртуальній економіці реальну, яка виробляє відчутні блага?
7. Хто з учених головним сучасним протиріччям вважає протиріччя між ідеологією прав людини, рівності, світової держави та ідеологією споживання, яка орієнтує людину на отримання задоволення?
8. Напрямок антиглобального руху, в основі якого лежить ідея зміцнення системи самоуправління.
9. Напрямок антиглобального руху, в основі якого протидія укріпленню влади корпоративного капіталізму.

10. Назва організації, головною метою якої є обмеження впливу фінансового капіталу і тим самим оздоровлення сучасної капіталістичної системи.

11. Податок на фінансові трансакції в розмірі 0,1–0,2 % (прізвище економіста, який ввів цей податок).

12. Автор праці «Імперія» (2000 р.).

13. Об'єднуючий центр антиглобального руху.

14. Учений, що розглядає глобалізацію як «період невизначеності».

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №7

Тема лекції: *Глобальна економіка та «Новий регіоналізм»*

Тема практичного заняття: *Глобалізація світових ринків. Інституційні принципи регулювання світогосподарських відносин*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Охарактеризуйте глобалізацію та регіоналізацію. Виділіть спільне та відмінне.
2. Розкрийте зміст поняття «регіоналізм» та визначте його види.
3. Що представляє собою «новий» регіоналізм та регіональний розвиток.
4. Інтернаціоналізація господарського життя проявляється в інтернаціоналізації виробництва та інтернаціоналізації капіталу. Охарактеризуйте ці категорії.
5. Що послугувало підставою для виникнення світового ринку?
6. Наведіть основні чинники формування глобальних галузевих ринків?
7. Характерною ознакою глобальних ринків в інформаційній економіці є зрушення в структурі витрат. Як Ви це розумієте? Поясніть.
8. Що є ключовою тенденцією сучасної інтернаціоналізації?
9. Для чого необхідне регулювання діяльності ТНК?
10. Яким чином змінюється роль держави в умовах глобалізації?

Спробуйте вирішити тестові завдання

Організація, однією з головних цілей якої є підтримання миру та безпеки у світі, – це:

- а) СОТ;
- в) МБРР;
- б) ООН;
- г) ОЕСР.

Організація, метою якої є створення колективної безпеки заради зміцнення стабільності та збільшення добробуту в Північноатлантичному регіоні, – це:

- а) СОТ;
- в) НАТО;
- б) ОЕСР;

г) МБРР.

Організація, метою якої є надання кредитів виключно для економічного розвитку країн, проведення реструктуризації їх економік – це:

- а) СОТ;
- в) МБРР;
- б) ООН;
- г) МВФ.

Організація, метою якої є розповсюдження принципів вільної торгівлі, стимулювання міжнародної торгівлі та економічного зростання – це:

- а) ООН;
- в) ОЕСР;
- б) МБРР;
- г) СОТ.

Організація, метою якої є регулювання валютно-кредитних відносин країн-учасниць, надання їм допомоги при дефіциті платіжного балансу шляхом надання валютних кредитів – це:

- а) СОТ;
- в) МБРР;
- б) ООН;
- г) МВФ.

Організація, що надає кредити не менш, ніж на 15 – 20 років з відстрочкою платежу по основній сумі позики від 3 до 5 років та покриваюча своїми кредитами тільки 30 % вартості об'єкта – це:

- а) СОТ;
- в) ОЕСР;
- б) МБРР;
- г) МВФ.

Критики наслідків глобалізації відносяться до СОТ та МВФ:

- а) позитивно;
- б) негативно;
- в) нейтрально;
- г) вважають, що дані організації не впливають на глобалізаційні процеси.

Єдина організація, яка регулює міжнародні відносини загалом, – це:

- а) СОТ;
- в) МБРР;
- б) МВФ;
- г) ООН.

До складу регіонального угруповання НАФТА входить:

- а) Франція;
- в) Італія;
- б) Австралія;
- г) США.

До Великої сімки не входить:

- а) США;
- в) Бразилія;
- б) Японія;
- г) Канада.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Міжнародні організації займаються вирішенням глобальних проблем людства.

2. На початок індустріалізації 80% населення було зайнято у сільському господарстві, 10% - в обробних виробничих галузях (промисловості та будівництві) і 10% - у секторі послуг. У ході індустріалізації зростає частка зайнятих у вторинному секторі за зменшення частки первинного. Зростання відбувається доти, доки не сягне приблизно 50% загальної чисельності зайнятого населення.

3. Домінуючи над виробничою і фінансовою сферами, інформаційна сфера визначає їх характер.

4. Глобалізація інтенсифікує процеси збільшення промислового виробництва у розвинутих країнах передусім через переміщення працеінтенсивних і часто малокваліфікованих виробництв у країни, що розвиваються.

5. Головним у діяльності СОТ є принцип недискримінації у міжнародній торгівлі.

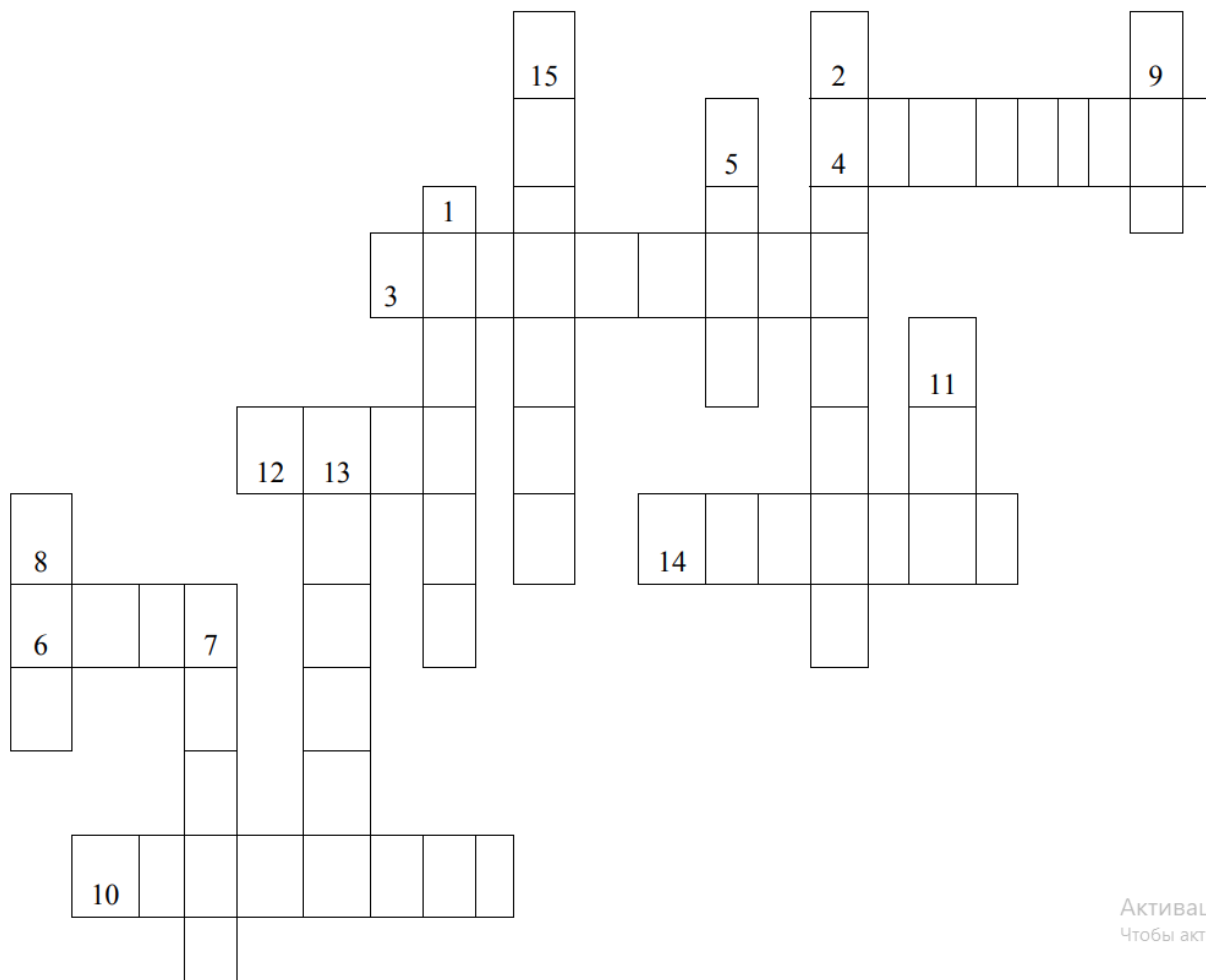
6. Головним європейським інтеграційним об'єднанням є ЄС.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

по горизонталі: 3, 4, 6, 10, 12, 14;

по вертикалі: 1, 2, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 15.

Активаци
Чтобы актив

1. Конференція ООН з торгівлі і розвитку.
2. Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі.
3. Міжнародні комерційні умови, комплект міжнародних правил з тлумачення торговельних термінів (умов), які найширше використовуються у галузі міжнародної торгівлі.
4. Одна з країн G8.
5. Один із центрів розробки стандартів економічної політики для країн-реципієнтів.
6. Організація, яка відіграє важливу роль у погодженні різних аспектів економічної політики і розробці узгоджених її параметрів та типових законів.
7. За рахунок приєднання якої країни група G7 останніми роками виступає як «вісімка»?

8. Міжнародна організація, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням.

9. Компанія, яка здійснює міжнародне виробництво на основі прямих іно-земних інвестицій та має прямий контроль над своїми закордонними філіями.

10. Який банк займається фінансуванням розвитку; використанням багатостороннього гарантування для країн, що розвиваються; поліпшенням інвестиційного клімату та забезпеченням інформацією з метою покращення притоку капіталу?

11. Організація, метою діяльності якої є підтримання і зміцнення миру і міжнародної безпеки та розвиток співробітництва між державами світу.

12. Попередниця СОТ.

13. Генеральний директор СОТ.

14. Країна, яка приєдналася до СОТ у 2008 р.

15. В якій країні створена СОТ?

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ №8

Тема лекції: *Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації*

Тема практичного заняття: *Інтеграційний розвиток України в умовах глобалізації світової економіки*

Матеріали для самостійної підготовки:

Надайте відповіді на наступні запитання

1. Який вплив має Україна як суверенна держава на МПП й інтеграційні процеси?
2. Які кроки України як суверенної держави можна вважати першими на світовій арені?
3. Які існують принципово важливі проблем переходу України до економіки відкритого типу?
4. У чому полягають засади геоекономічного аналізу і прогнозування, необхідні для формування стратегії розвитку України?
5. Чим принципово відрізняються ліберальна, корпоративістська й соціально - ринкова моделі розвитку?
6. У чому сутність моделі «Вашингтонський консенсус»? Для яких країн вона була рекомендована?
7. Чим пояснюється низька конкурентоспроможність України на світових ринках?
8. Яка позиція МВФ відносно України?
9. Які можливості для України відкрило членство в СОТ?
10. Наведіть напрями економічного розвитку України в умовах глобалізації.

Спробуйте вирішити тестові завдання

Які потрібно здійснити заходи, щоб успішно існувати у світовій глобальній системі, Україні потрібно:

- а) переглянути свої традиційні цінності для їх максимального узгодження із загальноприйнятими;
- б) намагатися захистити свої основні цінності;
- в) адаптувати другорядні цінності до загально прийнятих.

Оберіть об'єктивні причини вибору багатовекторності зовнішньоекономічних зв'язків України:

- а) наявність і певна структура експортного потенціалу; потреби країни поточні і перспективні;
- б) наявність відповідних виробничих ресурсів; рівень техніки і застосовуваних технологій;
- в) рівень розвитку ринкових відносин.

Якими показниками оцінюють рівень інтегрованості національної економіки у глобальну економічну систему:

- а) розвиток політичної системи та наявність громадського суспільства в країні;
- б) мотивація до праці;
- в) диверсифіковані форми міжнародних розрахунків.

Вкажіть форми вияву формування господарської системи в рамках провідних західних держав замкненої:

- а) концентрація в постіндустріальному світі більшої частини інтелектуального і технологічного потенціалу людства;
- б) формування в державах ефективних політичних інститутів;
- в) зростання обсягів торгівлі між державами

Роль держави на сучасному етапі глобального розвитку суспільства:

- а) обов'язковим представником національних інтересів;
- б) механізмом роз'єднання національних інтересів;
- в) необхідним представником національних інтересів.

На Вашу думку, до яких наслідків може привести економічний глобалізм:

- а) до збільшення свободи дій підприємств (корпорацій);
- б) до втрати самостійної діяльності на мікрорівні;
- в) до об'єднання мікро- та макрорівнів

Вкажіть, які з перерахованих проблем глобальної економіки мають важливе теоретичне і практичне значення у період трансформації суспільства постсоціалістичних країн:

- а) розвиток ефективної податкової політики;
- б) пошук оптимального співвідношення різноманітних форм організаційно-правових форм господарювання;
- в) здійснення демократичної глобалізації.

Одним із важливіших показників, що характеризує стан розповсюдження процесів економічної глобалізації, вплив її на нашу країну та ступінь участі України у процесах глобалізації є:

- а) економічна інтеграція;
- б) рейтинг участі країн у міжнародній політиці;
- в) рейтинг глобалізації.

Як впливає глобалізація світогосподарських зв'язків на економіку України:

- а) незначно;
- б) позитивно;
- в) негативно.

Оберіть об'єктивні причини вибору багатовекторності зовнішньоекономічних зв'язків України:

- а) наявність і певна структура експортного потенціалу; потреби країни поточні і перспективні;
- б) наявність відповідних виробничих ресурсів; рівень техніки і застосовуваних технологій;
- в) рівень розвитку ринкових відносин.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. АТР – один із найбагатших і найбільш передових регіонів у галузі розроблення новітніх технологій та їх впровадження у життя, який сьогодні генерує майже половину всіх світових інвестицій.

2. З метою входження у світовий економічний простір Україна має впровадити у практику принципи протекціонізму й неухильно проводити приватизацію й формувати ефективну, віддану справі, скорочену до ефективного максимуму державну адміністрацію.

3. Головною проблемою прояву світової фінансової кризи в Україні стало те, що гроші надавалися споживачам на тривалий строк – 5-7 років для авто й 20-30 років для нерухомості, а закордонні кредити вітчизняні фін установизалучали в іноземних банках на незначний строк – 3-5 років.

5. Україна за 1991-2013рр. перебування в орбіті «економічної інтеграції з РФ та її сателітами» має суперечливі результати. Майже 50% машино-технічної продукції постачалося на ці ринки, що зберігало зайнятість. Проте

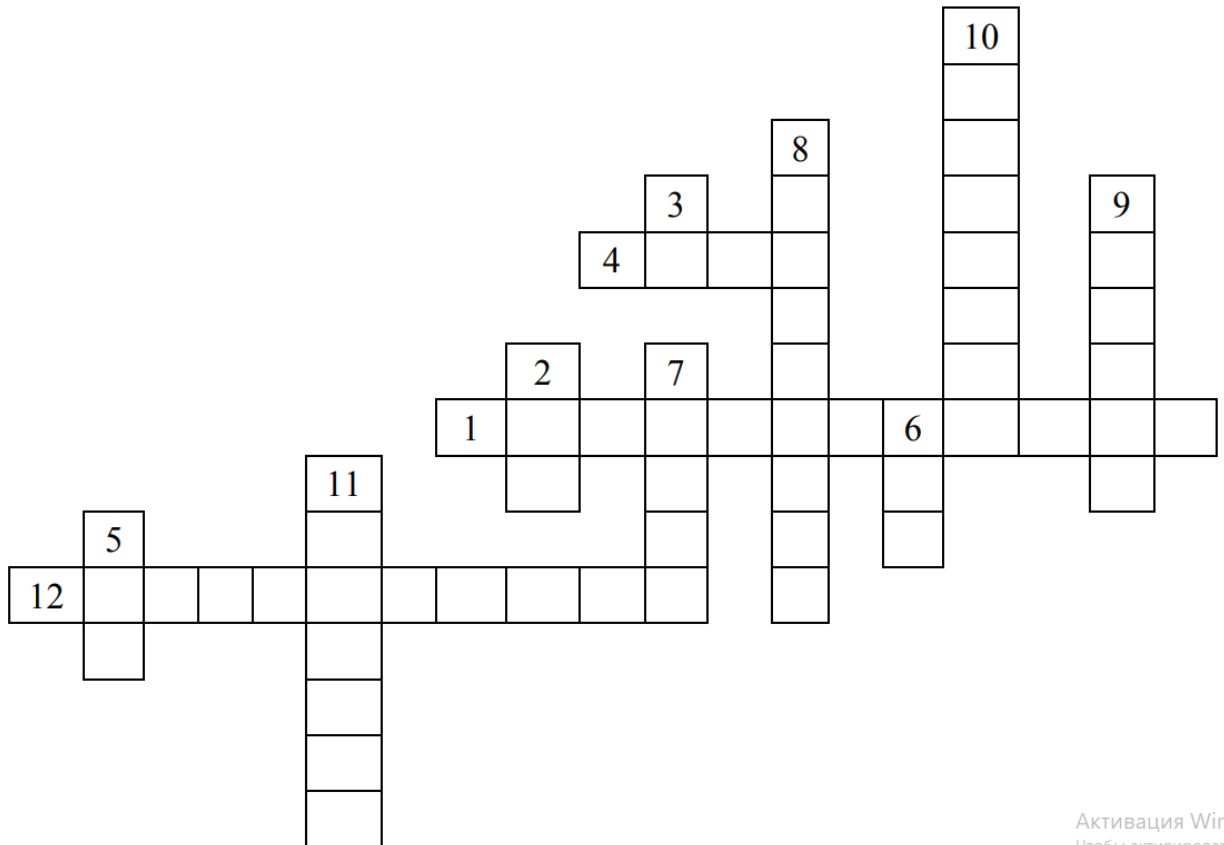
низькі стандарти та відсутність реальної конкуренції на цьому ринку зберегли низькі технологічні уклади з низькою продуктивністю.

Використайте свої знання по даній темі для рішення кросворду

Запитання до кросворда:

по горизонталі: 1, 4, 12;

по вертикалі: 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Активация Win
Чтобы активировать

1. Назва союзу, вступ до якого є стратегічним пріоритетом України.
2. Яка установа кредитує підтримку платіжного балансу й погашення внутрішнього боргу України?
3. Організація, кошти якої, спрямовуються на реалізацію довгострокових інвестиційних проєктів, структурну перебудову національної економіки й на розвиток окремих її галузей.
4. Позики даної організації безпосередньо призначені на розвиток виробництва.
5. Членом якої організації стала Україна в 2008 році?
6. Перше регіональне угруповання, до якого ввійшла Україна.
7. Головний постачальник енергоносіїв Україні.
8. Загальний, недеталізований план певної діяльності, який охоплює три-валій період, спосіб досягнення складної мети.

9. Союз, альтернативний Європейському.
10. Країна – член СНД, межує з Україною на півночі.
11. Найбільша країна з тих, чия територія повністю знаходиться у Європі.
12. Важливий елемент механізму саморегулювання ринкової економіки і водночас конкретна форма її функціонування.

СПИСОК РЕКОМЕНДУЄМОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Глобальна економіка : навч. посіб. / Н. М. Вдовенко та ін. Київ : НУБіП України, 2017. 319 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / за ред. С. І. Архієреєнко. Харків : НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
3. Ковтун О. І., Куцик П. О., Башнянин Г. І. Глобальна економіка : підручник. Львів : Видавництво ЛКА, 2014. 704 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Глобальна економіка» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня економічних спеціальностей / Укл.: д.е.н., проф. Плахотнік О. О., Кам'янське, ДДТУ, 2017. – 94 с.
5. Перерва П.Г., Черепанова В.О., Дюжев В.Г. Міжнародні економічні відносини: магістерський рівень : навч. посібник. у 2-х ч., Ч. 1 / П. Г. Перерва, В. О. Черепанова, В. Г. Дюжев [та ін.] ; за ред.: П. Г. Перерви, В. О. Черепанової, В. Г. Дюжева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2024. – 535 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/78023>
6. Перерва П.Г., Черепанова В.О., Дюжев В.Г. Міжнародні економічні відносини: магістерський рівень : навч. посібник. у 2-х ч., Ч. 2 / П. Г. Перерва, В. О. Черепанова, В. Г. Дюжев [та ін.] ; за ред.: П. Г. Перерви, В. О. Черепанової, В. Г. Дюжева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2024. – 514 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/78024>
7. Посохов І.М., Черепанова В.О., Подрез О.І. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс : навч. посібник. Ч. 1 / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. кол.: І. М. Посохов [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 606 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/42112>
8. Посохов І.М., Перерва П.Г., Дюжев В.Г. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс : навч. посібник. Ч. 2, т. 1 / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. кол.: І. М. Посохов [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2019. – 762 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43145>
9. Посохов І.М., Перерва П.Г., Матросова В.О., Черепанова В.О., Дюжев В.Г. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний

ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 450 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/23622>

10. Посохов І.М., Новік І.О., Сусліков С.В. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс : навч. посібник. Ч. 2, т. 2 / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. кол.: І. М. Посохов [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2020. – 702 с. – Представлено: с. 3-12; 700. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52071>

11. Pererva P.G., Kocziszky G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU "KhPI". 689 p.

12. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286988829.pdf>

13. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства /ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л.-Х.: Віровець А.П. : Апостроф, 2012.-703 с.

14. Pererva P., Nagy S., Maslak M. (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. №5. 10 p.

15. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354с.

16. Шаульська Л.В., Райко Д.В., Дюжев В.Г., Долина І.В. Моніторинг комерційного потенціалу інтелектуально-інноваційних бізнес-структур // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2022. № 4. С. 72-78.

17. Pererva P.G., Kobieliava T.O., Shaulska L.V. Entrepreneurial Risks: Essence, Classification and Management Opportunities // Економічний журнал Одеського політехн. університету. 2023. № 1(23). С. 43-50. URL: <https://economics.net.ua/ejoru/2023/No1/43.pdf>.

18. Шаульська Л.В., Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Дослідження інноваційних змін в розвитку електронного бізнесу // Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. № 11(189) (2023). С. 115-131. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2023.11.08>; URL: <http://eee.khpi.edu.ua/article/view/299832>

19. Шаульська Л.В., Дюжев В.Г., Долина І.В. Розвиток систем економічного моніторингу бізнес-процесів комерціалізації інтелектуальної власності // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (екон. науки). Харків : НТУ "ХПІ", 2022. No 3. С. 67-72

20. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.

21. Глобальна економіка : навч. посіб. / Шталь Т. В. та ін. Харків : Видавництво «Форт», 2016. – 358 с. 4. Кузьмін О.Є., Пирог О.В., Литвин І.В. Глобальна економіка: навчальний посібник. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. - 300 с.

22. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019 – 262 с.

23. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Глобальна економіка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей / Укл.: д.е.н., проф. Плахотнік О. О., Кам'янське, ДДТУ, 2017. 31 с.

24. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація і міжнародні стратегії економічного розвитку [Електронний ресурс] // Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін : зб. наук. пр. 6-ї Всеукр. наук.-практ. конф., [26 жовтня 2023 р.] / гол. оргком. Н. Канцедал ; Полтав. держ. аграрний ун-т. – Електрон. текст. дані. – Полтава, 2023. – С. 159-161. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70972>.

25. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація економічного розвитку зарубіжних країн [Електронний ресурс] // Теоретичні та практичні аспекти забезпечення розвитку фінансово-економічних систем в умовах трансформаційних змін : зб. тез доп. міжвуз. наук.-практ. конф., 23 листопада 2023 р. : електрон. вид. / гол. оргком. Р. О. Кайдалов ; Нац. акад. Нац. гвардії України. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – С. 154-156. – URL: https://nangu.edu.ua/uploads/files/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20_23.11.23-3-1.pdf, вільний (дата звернення 05.12.2023 р.). <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/71555>

26. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація економічного розвитку зарубіжних країн [Електронний ресурс] // Теоретичні та практичні аспекти забезпечення розвитку фінансово-економічних систем в умовах трансформаційних змін : зб. тез доп. міжвуз. наук.-практ. конф., 23 листопада 2023 р. : електрон. вид. / гол. оргком. Р. О. Кайдалов ; Нац. акад. Нац. гвардії України. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – С. 154-156. – URL: https://nangu.edu.ua/uploads/files/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20_23.11.23-3-1.pdf; <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/71555>

27. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація як передумова міжнародних стратегій економічного розвитку [Електронний ресурс] // Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри : [матеріали] Всеукр. наук.-практ. конф. [студентів та аспірантів], 17-

18 жовтня 2023 р. / ред. кол.: Н. С. Краснокутська [та ін.] ; відп. за вип. Н. М. Волоснікова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – С. 348-353. – URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70385>; <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70542>.

28. Яковенко Р.В. Тести для контролю знань з навчальної дисципліни „Глобальна економіка”. Кіровоград: КНТУ, 2015. 28 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6321/1/testGL.PDF>

29. Решетило В.П. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, практичних занять і виконання письмових робіт із дисципліни «Глобальна економіка» (для магістрів денної і заочної форм навчання спеціальностей 051 Економіка та 071 Облік і оподаткування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2018. 43 с.

30. Вініченко І.І., Гончаренко О.В., Васильєв С.В., Дідур К.М. Глобальна економіка: навчальний посібник. К.: ТОВ «ДКС центр», 2019. 234 с.

31. Вдовенко Н.М., Коробова Н.М., Перегуда Ю.А., Сокур Л.В., Яцун А.Г. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Глобальна економіка» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Економіка підприємства», ОПП «Економічна кібернетика». К.: НУБіП України. 2024. 159 с.

32. Ушакова Н.Г., Помінова І.І. Глобальна економіка : методичні вказівки до семінарсько-практичних занять. Х. : МОНОГРАФ, 2020. 36 с.

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА»**

для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
292 «Міжнародні економічні відносини» та 051 «Економіка»
для студентів всіх форм навчання

Укладачі:

ЧЕРЕПАНОВА Вікторія Олександрівна
ПОДРЕЗ Ольга Іванівна
ПЕРЕРВА Петро Григорович

Відповідальний за випуск доц. СУСЛІКОВ В.С.
Роботу рекомендував до видання проф. ПОГОРЄЛОВ С.М.

В авторській редакції

План 2024 р., поз.

Підп. до друку _____. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Riso-друк. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 6,7.
Наклад 100 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХП»
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2